

Vlada Crne Gore
Ministarstvo evropskih poslova

INFORMACIJA

o statusu sprovođenja projekata planiranih Godišnjim IPA akcionim programom za Crnu Goru za 2021. godinu

Februar, 2025. godine

Uvodne informacije

Evropska komisija je 15. decembra 2021. godine usvojila Godišnji IPA akcioni program za Crnu Goru za 2021. godinu (IPA 2021), dok je Finansijski sporazum za ovaj program potpisan 15. decembra 2022. godine, čime su kreirani preduslovi za početak sprovođenja tenderskih procedura za akcije i aktivnosti koje su planirane programom.

Godišnjim akcionim programom za Crnu Goru za 2021. godinu opredijeljeno je ukupno 37.517.352,94 eura, od čega je Evropska unija opredijelila 34.410.000,00 eura bespovratnih sredstava, dok je iznos nacionalnog kofinansiranja 3.107.352,94 eura. Opredijeljena sredstva su namijenjena za sprovođenje akcija iz oblasti životne sredine i klimatske akcije, saobraćaja, poljoprivrede i ruralnog razvoja, kao i za dvije horizontalne akcije – Instrument za evropsku integraciju i Instrument EU za podršku reformama.

U skladu sa pravilima definisanim Finansijskim sporazumom i rokom od 3 godine za ugovaranje od dana potpisivanja istog (pravilo N+3), **rok za ugovaranje akcija koje su predviđene ovim programom ističe 15. decembra 2025. godine.** Istekom ovog roka, u skladu sa obavezama definisanim sporazumom, sva neugovorena sredstva EU će po principu automatizma, biti vraćena u budžet EU.

Pregled planiranih akcija i njihovog budžeta je sljedeći:

IPA 2021 program		
Akcije	Budžet EU (EUR)	Nacionalno kofinansiranje (EUR)
I – Instrument za evropsku integraciju	3.650.000,00	-
II – Aktivnosti u vezi sa pravnom tekovinom u oblasti politika Životna sredina i klimatska akcija	6.275.000,00	1.107.352,94
III – Podrška EU održivom povezivanju i Zelenoj agendi u Crnoj Gori	3.485.000,00	-
IV - Podrška EU za sektor poljoprivrede u Crnoj Gori	11.000.000,00	2.000.000,00
V - Instrument EU za podršku reformama	10.000.000,00	-
	34.410.000,00	3.107.352,94
UKUPNO	37.517.352,94	

Kada su u pitanju pomenute akcije, otpočela je realizacija pojedinih ugovora ili je u toku priprema tenderske dokumentacije za preostale ugovore koji su obuhvaćeni akcijama u okviru ovog programa: 1) *Aktivnosti u vezi sa pravnom tekovinom u oblasti politika Životna sredina i klimatska akcija*, 2) *Podrška EU za sektor poljoprivrede u Crnoj Gori* koje se većinskim dijelom sprovode u indirektnom upravljanju, odnosno za čije ugovaranje je zadužena struktura akreditovana u Crnoj Gori, i 3) *Podrška EU održivom povezivanju i Zelenoj agendi u Crnoj Gori*, koja se sprovodi u direktnom upravljanju, odnosno za čije ugovaranje je zadužena Delegacija EU u Crnoj Gori;

takođe, i za dvije horizontalne akcije 4) *Instrument za evropsku integraciju* i 5) *Instrument EU za podršku reformama* koje se sprovode u direktnom upravljanju i čija namjena se planira posredstvom upravnih odbora sačinjenih od predstavnika relevantnih institucija i Delegacije EU u Crnoj Gori.

Status sprovođenja pojedinačnih ugovora u okviru akcije „Aktivnosti u vezi sa pravnom tekovinom u oblasti politika Životna sredina i klimatska akcija“

Sektor Životne sredine je u okviru programa IPA 2021 podržan sa ukupno 7,38 miliona eura (EU sredstva i nacionalno kofinansiranje) kroz akciju *Aktivnosti u vezi sa pravnom tekovinom u oblasti politika Životna sredina i klimatska akcija*. Akcija će se sprovoditi kroz 5 ugovora u indirektnom upravljanju (4 ugovora o uslugama i 1 ugovor o nabavci opreme) za koje je zadužena Uprava za kapitalne projekte (UKP). Korisnik ove akcije je Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera.

Akcija ima za cilj da pruži podršku Crnoj Gori u razvoju tehničkih kapaciteta za zaštitu životne sredine, unapređenju kvaliteta zaštite i da doprinese pripremi i implementaciji politika u vezi sa klimatskim promjenama, zaštitom biodiverziteta i da ubrza promjene ka niskokarbonskoj ekonomiji, u skladu sa obavezama koje proističu iz pregovaračkog poglavlja 27.

Trenutni status, sa procjenom rizika po pitanju roka za ugovaranje po pojedinačnim ugovorima je sljedeći:

Naziv ugovora	Vrsta ugovora	Procijenjena/ugovorena vrijednost (€)	Status	Procjena rizika
Podrška Crnoj Gori u ispunjavanju obaveza u vezi sa PP 27 i jačanje kapaciteta u ovoj oblasti	ugovor o uslugama	1.382.353,00	Tenderska dokumentacija je dostavljena Delegaciji EU na <i>ex ante</i> odobrenje 28. oktobra 2024. godine i ista je odbijena 16. decembra 2024. godine. U toku je usaglašavanje materijala sa dobijenim komentarima, nakon čega će usaglašen materijal biti upućen Delegaciji EU na finalno odobrenje.	Nizak nivo rizika
Tehnička podrška za uspostavljanje Evropske mreže za informacije i posmatranje životne sredine (EIONET)	ugovor o uslugama	700.000, 00	Tenderska dokumentacija je odobrena 25. oktobra 2024. godine i rok za dostavljanje ponuda je istekao 31. decembra 2024. godine. Otvaranje pristiglih ponuda je održano 21. januara 2025. godine i evaluacija	Nizak nivo rizika

			dostavljenih ponuda je u toku	
Tehnička podrška za uspostavljanje geoportala	ugovor o uslugama	300.000,00	Resorno ministarstvo je pripremlilo tendersku dokumentaciju i ista je dostavljena Delegaciji EU na <i>ex ante</i> kontrolu	Nizak nivo rizika
Tehnička podrška za uspostavljanje mreže Natura 2000 u Crnoj Gori	ugovor o uslugama	1.500.000,00/ 1.290.000,00	Implementacija ugovora je u toku i do sada su održana dva sastanka Upravnog odbora	Ugovor je potpisan
Višenamjenski istraživački brod i oprema za osnovna istraživanja i monitoring za implementaciju Okvirne direktive o morskoj strategiji	ugovor o nabavci opreme	3.500.000,00	Otvaranje tendera je održano 22. oktobra 2024. godine i Evaluacioni izvještaj je odobren 11. decembra 2024. godine. Pošto nijedna od pristiglih ponuda nije bila tehnički prihvatljiva, Evaluaciona komisija je preporučila poništenje tendera, tako da je zahtjev za poništenje tendera upućen Delegaciji EU 14. decembra 2024. godine i isti je odobren 15. januara 2025. godine. Uzimajući u obzir vrijednost ugovora i rokove za ugovaranje programa, neophodno je definisati dalji plan njegovog sprovođenja i korišćenja opredijeljenih sredstava	Visok nivo rizika. U komunikaciji sa DEU, a imajući u vidu da je poništen tender, potrebno je razmotriti preusmjeravanje sredstava na preostale projekte.

Status pojedinačnih ugovora u okviru akcije „Podrška EU sektoru poljoprivrede u Crnoj Gori“

Sektor Poljoprivrede je kroz program IPA 2021 inicijalno podržan sa ukupno 9 miliona eura EU sredstava i akciju *Podrška EU sektoru poljoprivrede u Crnoj Gori*. Akcija će se sprovoditi kroz ukupno 12 ugovora, od kojih je 6 ugovora u direktnom upravljanju i u nadležnosti Delegacije EU u Podgorici; za sprovođenje 4 ugovora koji su u indirektnom upravljanju je zadužen Direktor za finansiranje i ugovaranje sredstava EU pomoći (CFCU) Ministarstva finansija, dok je za 2 ugovora zadužena UKP. Korisnik ove akcije je Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede.

U skladu sa potrebama sektora Poljoprivreda, šumarstvo i vodoprivreda, u decembru 2024. godine je izvršena izmjena akcionog dokumenta (AD). Ova izmjena se ticala planiranih aktivnosti

i finansijskih sredstava u okviru komponente 2 akcionog dokumenta, koja se odnosi na oblast bezbjednosti hrane, veterinu i fitosanitarne poslove, koja se sprovodi indirektno i koja je podržana sa dodatnih 2 miliona eura nacionalnog doprinosa¹ i komponente 1 akcionog dokumenta, koja se odnosi na oblast poljoprivrede i ruralnog razvoja i sprovodi se direktno, koja je podržana sa dodatnih dva miliona eura EU doprinosa. Samim tim, ukupna vrijednost akcije sada iznosi **13 miliona eura** (11 miliona eura EU sredstava i 2 miliona eura nacionalnog kofinansiranja).

Akcija je usmjerena na postizanje rezultata u četiri ključne oblasti: poljoprivreda i ruralni razvoj; bezbjednost hrane, veterinarstvo i fitosanitarni poslovi; ribarstvo; i šumarstvo. Osnovni cilj akcije je kreiranje uspješnog sektora poljoprivrede i ruralnog razvoja u Crnoj Gori koji obezbjeđuje zapošljavanje i održivu proizvodnju kvalitetne hrane za domaće i strane potrošače, uz kreiranje efikasne administracije u oblastima poljoprivrede i ruralnog razvoja, bezbjednosti hrane, veterine, fitosanitarnih poslova, ribarstva i šumarstva.

Trenutni status, sa procjenom rizika po pitanju roka za ugovaranje po pojedinačnim ugovorima je sljedeći:

Naziv ugovora	Vrsta ugovora	Procijenjena/u govorena vrijednost (€)	Status	Procjena rizika
Dalje jačanje administrativnih kapaciteta Uprave za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove	ugovor o uslugama	500.000,00/429.745,00	U toku je implementacija ugovora koja je otpočela 25. novembra 2024. Ugovor je potpisan 6. novembra 2024, dok je inicijalni sastanak održan 13. novembra.	Ugovor je potpisan
Razvoj fitosanitarnog IT sistema za dalje unapređenje sistema upravljanja službenom kontrolom robe u fitosanitarnoj oblasti koja je proizvedena ili uvezena u Crnoj Gori	ugovor o uslugama za softver i ugovor o nabavci hardvera	950.000,00 350.000,00	Prvobitno je nacrt tenderske dokumentacije pripremljen kroz podršku obezbijedenu kroz EUIF projekat i ovom prilikom je procijenjena vrijednost od 1,3 miliona eura, što je značajno prevazilazilo inicijalno opredijeljena sredstva za ovaj ugovor od 200.000,00 eura. S tim u vezi, MPŠV je informisalo da će razlika biti nadoknađena izdvajanjem sredstava iz aktivnosti „Izgradnja graničnih	Visok nivo rizika

¹ U skladu sa *Informacijom za Vladu o potraživanju nedostajućih sredstava za sprovođenje IPA 2021 projekta Podrška EU sektoru poljoprivrede u Crnoj Gori* od 10. oktobra 2024. godine i zaključkom 2. kojim se zadužuje Uprava za kapitalne projekte da, predlogom zakona o budžetu Crne Gore za 2025. godinu, planira nedostajuća sredstva, u iznosu od 2 miliona eura, za realizaciju ugovora navedenog projekta.

			<p>inspekcijskih punktova i karantinske jedinice za zdravlje bilja u Crnoj Gori” koji će implementirati Uprava za kapitalne projekte, pri čemu će sredstva najverovatnije biti nadoknađena iz nacionalnih izvora.</p> <p>Trenutno je u toku je priprema tenderske dokumentacije za oba ugovora. U pogledu prepoznatih rizika, potrebno je voditi računa o dinamici finalizacije tenderske dokumentacije i objavljivanja tendera, budući da je uspješna realizacija drugog dijela ugovora uslovljena uspješnom realizacijom ugovora o uslugama.</p>	
<p>Nabavka laboratorijske opreme za obezbjeđivanje primjene novih metoda laboratorijske analize</p>	<p>ugovor o nabavci</p>	<p>Inicijalno 700.000,00/prema aktuelnom planu nabavki 1.000.000,00</p>	<p>Budući da je prva procjena pojedinačnih potreba postojećih laboratorija izrađena prije više od godinu dana, urađena je nova procjena (lista opreme sastavljena u komunikaciji sa Upravom za bezbjednost hrane (UBH) i laboratorijama: CETI, Institut za javno zdravlje, Veterinarska laboratorija, Biotehnički fakultet) i istraživanje tržišta u dijelu provjere cijena instrumenata i ostale potrebne dokumentacije od strane UBH. U skladu sa rezultatima istraživanja, utvrđeno je da će dodatna sredstva biti neophodna za ovu nabavku, i samim tim, ista će biti preraspoređena sa ugovora Nabavka vozila i opreme za upravljanje nusproizvodima životinjskog porijekla, koji je ujedno otkazan. S tim u vezi, tenderska dokumentacija za ovaj ugovor je u pripremi i u</p>	<p>Visok nivo rizika</p>

			smislu rizika, neophodno je voditi računa o vremenskim rokovima i kvalitetnoj pripremi tenderske dokumentacije, uzimajući u obzir rok za ugovaranje programa.	
Nabavka vozila i opreme za upravljanje nusproizvodima životinjskog porijekla	ugovor o nabavci	300.000,00	Imajući u vidu kašnjenje projekta MIDAS 2 u dijelu izgradnje postrojenja za odlaganje životinjskih nusproizvoda, ovaj ugovor neće biti realizovan	Ugovor je otkazan
Izrada glavnog projekta i nadzor za izgradnju graničnih inspeksijskih punktova i karantinske jedinice za zdravlje bilja u Crnoj Gori	ugovor o uslugama	150.000,00	Ugovor je potpisan 7. novembra 2024. godine, dok je realizacija otpočela 18. novembra 2024.	Ugovor je potpisan
Izgradnja graničnih inspeksijskih punktova i karantinske jedinice za zdravlje bilja u Crnoj Gori	ugovor o radovima i opremi	Inicijalno opredijeljena vrijednost 1.550.000,00/ prema aktuelnom planu nabavki najmanje 2.000.000,00	Priprema tenderske dokumentacije je u toku. Na sjednici održanoj 10. oktobra 2024. godine, Vlada Crne Gore je usvojila informaciju o obezbjeđivanju dodatnih, najmanje 2 miliona eura za izgradnju ovih objekata. Sredstva će biti obezbijedena u okviru budžeta Uprave za kapitalne projekte za 2025. godinu. Tačan iznos koji će biti potreban za izgradnju će biti poznat u prvom kvartalu 2025. godine, nakon procjene koju će sprovesti eksperti angažovani kroz vezani ugovor o uslugama. Naime, sprovođenje ovog ugovora je prije svega uslovljeno uspješnim sprovođenjem ugovora <i>Izrada glavnog projekta i nadzor za izgradnju graničnih inspeksijskih</i>	Visok nivo rizika.

			<p>punktova i karantinske jedinice za zdravlje bilja u Crnoj Gori. Potpisivanje ugovora, u skladu sa aktuelnim planom nabavki, je predviđeno za IV kvartal 2025. godine. S obzirom na to da rok za ugovaranje programa IPA 2021 ističe 15. decembra 2025. godine, neophodno je ispratiti da se ne dođe u zonu kašnjenja zbog pomjeranja bilo kog od koraka tokom pripreme tenderske dokumentacije, jer u suprotnom ugovor neće biti potpisan na vrijeme i doći će do gubitka opredijeljenih sredstava. Samim tim, za ovaj ugovor bi trebalo pravovremeno pripremiti i rezervni plan u cilju trošenje opredijeljenih sredstava na druge aktivnosti koje su akcijom planirane.</p>	
--	--	--	--	--

Preostali ugovori iz ove oblasti se sprovode u direktnom upravljanju:

Ugovor **Jačanje kapaciteta u sektoru poljoprivrede i ruralnog razvoja za buduću implementaciju Zajedničke poljoprivredne politike**, ukupne vrijednosti 1,9 miliona eura i sprovodi se u direktnom upravljanju - ugovor je potpisan krajem januara 2024. godine, dok je planirani rok završetka ugovora 31. jul 2026. godine. U pitanju je tvining i implemenatacija ugovora je počela 1. februara 2024. godine. Ugovor nije prepoznat kao rizičan.

Ugovor **Nabavka opreme za LPIS i terenske kontrole**, inicijalno planiran na iznos od 0,7 miliona eura, podijeljen je na dva ugovora i izvjesno je da će iznos biti uvećan na 1 milion eura:

1. Ugovor o nabavci *Razvoj kapaciteta Agencije za plaćanja za obavljanje poslova u skladu sa zahtjevima EU kroz nabavku orto-foto mapa za LPIS* – tenderska dokumentacija je dostavljena Delegaciji EU u februaru 2025. godine i čeka se na njeno finalno odobrenje i objavljivanje tendera.
2. Ugovor o nabavci *Razvoj kapaciteta Agencije za plaćanja za obavljanje poslova u skladu sa zahtjevima EU kroz nabavku opreme za provjere na licu mjesta* – tenderska dokumentacija je dostavljena Delegaciji EU u februaru 2025. godine i čeka se na njeno finalno odobrenje i objavljivanje tendera.

Ugovori se sprovode direktno i nijesu označeni kao rizični.

Ugovor o uslugama i nabavci opreme **Šumarski informacijski sistem** inicijalno procijenjene vrijednosti 0,4 miliona eura sprovodi se u direktnom upravljanju i čeka se na raspisivanje tendera. Tenderska dokumentacija je u pripremi i vrlo vjerovatno da će iznos sredstava za ovaj ugovor biti uvećan za 2 miliona eura. Uzimajući u obzir rokove za ugovaranje, ovaj **ugovor je označen kao rizičan**.

Ugovor o uslugama **Uspostavljanje informacione strukture za Zajedničku organizaciju tržišta (CMO)**, ukupne vrijednosti 0,6 miliona eura i koji se sprovodi direktno – **ugovor je označen kao rizičan**. Naime, zbog nedostatka administrativnih i ekspertskih kapaciteta, tenderska dokumentacija je još uvijek u pripremi. Samim tim, postoji velika vjerovatnoća da će jedan dio sredstava ugovora (u okvirnom iznosu do 300.000 eura) biti prenamijenjeno za druge potrebe u okviru akcije.

Ugovor **Tehnička pomoć Direktoratu za ribarstvo**, u iznosu od 1,5 miliona eura (ugovoreno 1,411,000.00 eura), otpočeo je sa realizacijom 2. septembra 2024. godine. **Ugovor nije označen kao rizičan**.

Ugovor **Nabavka opreme za Ribarski informacijski centar**, ukupne vrijednosti 0,5 miliona eura, za čije sprovođenje je zadužena Delegacija EU – za ovaj ugovor je pripremljena specifikacija opreme i tenderska dokumentacija će biti finalizovana kroz projekat *Unapređenje administrativnih i inspeksijskih kapaciteta Direktorata za ribarstvo za razvoj i implementaciju EU politike*. **Ugovor nije označen kao rizičan**.

Status pojedinačnih ugovora u okviru akcije „Podrška EU održivom povezivanju i Zelenoj agendi u Crnoj Gori“

Sektor Saobraćaja je kroz program IPA 2021 podržan sa ukupno 3,485 miliona eura EU sredstava kroz akciju *Podrška EU održivom povezivanju i Zelenoj agendi u Crnoj Gori*. Akcija se sprovodi kroz jedan ugovor o uslugama za čije ugovaranje je zadužena Delegacije EU. Korisnik akcije je Ministarstvo saobraćaja.

Akcija ima za cilj promovisanje održive i efikasne transportne mreže ka Zelenoj ekonomiji u Crnoj Gori. To uključuje mjere koje imaju za cilj ublažavanje rizika od uticaja na životnu sredinu, povećanje nivoa bezbjednosti i sigurnosti ili promociju alternativnih energetske goriva. Dodatno, zbog nedostatka kapaciteta u okviru različitih transportnih institucija, biće pružena dalja stalna podrška pravnom okviru i institucionalnom jačanju i programiranju, upravljanju, praćenju i kontroli od suštinskog značaja, kako bi se osigurao kvalitet i zrelost projektnog plana i povećale stope apsorpcionih kapaciteta. Ovo je prije svega ključno u cilju pripreme Crne Gore za buduće strukturne fondove.

Akcija se sprovodi kroz jedan ugovor o uslugama **Tehnička podrška za izgradnju kapaciteta i unaprijeđenu pravnu harmonizaciju, učinak i efikasnost u sektoru saobraćaja u Crnoj Gori**, ukupne vrijednosti 3,485 miliona eura, za koji je ugovor sa najpovoljnijim izvođačem je potpisan u decembru 2024. godine a početni sastanak je planiran za 17. februar 2025. godine.

Status pojedinačnih ugovora u okviru akcije „Instrument za evropsku integraciju (EIF)“

Instrument za evropsku integraciju pruža fleksibilnu podršku institucijama u cilju rješavanja konkretnih potreba u dijelu procesa pristupanja, ali se takođe može koristiti i u *ad hoc* okolnostima, tamo gdje je podrška EU neophodna i/ili predložena. Akcija se sprovodi u direktnom upravljanju. Za ovu akciju je kroz program IPA 2021 EU opredijelila 3,65 miliona eura.

Ova akcija ima za cilj: 1) dodatno jačanje zakonodavnih i institucionalnih kapaciteta crnogorske administracije za prenošenje i sprovođenje pravne tekovine, kao i obezbjeđivanje kapaciteta za dalje vođenje pretpristupnih pregovora, 2) osnaživanje kapaciteta i unapređenje relevantne dokumentacije u cilju identifikacije, programiranja, sprovođenja i evaluacije podrške EU, 3) pružanje odgovora na vanredno nastale situacije, uključujući ali ne ograničavajući se na zdravstvene i socio-ekonomske aspekte situacija i 4) unapređenje svijesti građana o procesu pristupanju EU. Instrumentom upravlja Upravni odbor kojeg čine predstavnici Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori i Ministarstva evropskih poslova (Kancelarija nacionalnog IPA koordinatora).

Trenutni status po pojedinačnim ugovorima je sljedeći:

Ugovor o uslugama ***Tehnička pomoć Direktoratu za finansije i ugovaranje sredstava EU pomoći (CFCU) za IPA instrument***, u iznosu od 492.100,00 eura, potpisan je 12. septembra 2023. godine, sa planiranim rokom završetka 1. oktobra 2025. godine. Implementacija je u toku.

Ugovor o uslugama ***Centar za strateško-pravno savjetovanje za Crnu Goru (PLAC)***, u iznosu od 749.920,00 eura, čiji je korisnik Ministarstvo evropskih poslova, potpisan je 4. avgusta 2023. godine, sa planiranim rokom završetka 3. septembra 2025. godine. Implementacija je u toku.

Ugovor o uslugama ***Podrška planiranju, programiranju i koordinaciji u vezi sa EU i drugom finansijskom pomoći, uključujući sektorske operativne programe i pregovaračko poglavlje 22***, u iznosu od 1.000.000,00 eura, čiji je korisnik Ministarstvo evropskih poslova, počeo je sa realizacijom 30. juna 2023. godine, sa planiranim rokom završetka 2. jula 2025. godine. Implementacija je u toku.

Ugovor o uslugama ***Izrada Priručnika o procedurama za IPA III finansijsku perspektivu i nabavka opreme za Direktorat za upravljačku strukturu***, u iznosu od 10.990,00 eura, otpočeo je 26. maja 2023. godine i isti je završen 25. novembra 2023. godine.

Ugovor o nabavci ***Nabavka IT opreme za Direktorat za upravljačku strukturu***, čiji je korisnik Direktorat za upravljačku strukturu Ministarstva finansija, u iznosu od 9.677,00 eura, otpočeo je 16. novembra 2023. godine i završen je 1. februara 2024. godine.

Ugovor o uslugama ***Priprema Izvještaja o analizi nedostataka crnogorskog pravnog i regulatornog okvira u odnosu na SEPA uredbu***, u iznosu od 298.810,00 eura, čiji je korisnik Centralna banka Crne Gore, potpisan je 1. juna 2023. godine i isti je završen 27. decembra 2023. godine.

Ugovor o uslugama ***Podrška Direktoratu za upravljačku strukturu*** (djelimična alokacija i iz IPA 2020), u iznosu od 143.748,95 eura, čiji je korisnik Ministarstvo finansija, otpočeo je 23. avgusta 2023. godine sa planiranim rokom završetka 4. mart 2025. godine. Implementacija je u toku.

Planirano je i produženje ugovora o uslugama **Podrška planiranju, programiranju i koordinaciji u vezi sa EU i drugom finansijskom pomoći, uključujući sektorske operativne programe i pregovaračko poglavlje 22**, u iznosu od 234,754.00 eura.

Nijedan od navedenih ugovora nije prepoznat kao rizičan.

Status pojedinačnih ugovora u okviru akcije „Instrument EU za podršku reformama (EURF)“

Akcija *Instrument EU za podršku reformama* ima za cilj pružanje podrške Vladi Crne Gore, na dinamičan i fokusiran način, u jačanju reformskih procesa nakon pandemije COVID-19. Akcija je predviđena kao dio investicionog paketa sa fokusom na sprovođenje reformi, koje će uključivati podršku iz IPA fondova, Zapadnobalkanskog investicionog okvira, kredita i bespovratnih sredstava (grantova). Sprovođenje akcije je uvezano sa nizom uslova za ostvarivanje napretka u sprovođenju reformi, uzimajući u obzir prioritete identifikovane u pretpristupnom procesu, prije svega Program ekonomskih reformi Crne Gore (PER). Za ovu akciju, EU je opredijelila ukupno 10 miliona eura.

Instrument pruža fleksibilnu podršku u cilju rješavanja specifičnih potreba identifikovanih kao dio izazova u procesu sprovođenja reformi. Glavni rezultati akcije su: 1) napredak u reformi preduzeća koja su u državnom vlasništvu (kako na nacionalnom tako i na lokalnom nivou), 2) unapređenje upravljanja nacionalnim kapitalnim investicijama – sa posebnim fokusom na Ekonomski i investicioni plan (EIP) i 3) povećan udio inovativnih malih i srednjih preduzeća u privredi.

Instrumentom se podržava koordinacija i saradnja sa drugim partnerima, posebno međunarodnim finansijskim institucijama (Svjetska banka, Evropska banka za obnovu i razvoj), međunarodnim organizacijama (UN) i državama članicama EU. S obzirom na širok spektar definisanih oblasti podrške, Instrumentom EU za podršku reformama upravlja Upravni odbor, koji pored predstavnika Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori i Ministarstva evropskih poslova, čine i predstavnici Vlade Crne Gore iz reda visokorukovodnog kadra. Tokom prethodnog perioda održano je šest sastanaka Upravnog odbora na kojima su razmatrani predlozi reformskih inicijativa koje mogu biti finansirane putem ovog instrumenta u narednom periodu, kao i više konsultativnih sastanaka sa međunarodnim partnerima kojima je povjereno indirektno upravljanje EU sredstvima – Svjetska banka, EBRD, UN.

Trenutni status ugovora koje implementiraju međunarodni partneri kroz model indirektnog upravljanje sa povjerenim subjektima:

Izgradnja efikasnog održivog i transformativnog javnog sektora (BEST-javni sektor) u Crnoj Gori, koji implementira Svjetska banka u iznosu od 3,5 miliona eura, potpisan je 11. decembra 2023. godine kao Sporazum o partnerstvu u trajanju od 36 mjeseci. Implementacija je otpočela u februaru 2024. godine. Projekat ima za cilj da podrži Vladu Crne Gore u razvoju i implementaciji srednjoročnih reformi za poboljšanje efektivnosti i efikasnosti javnog sektora, u skladu sa strateškim prioritetima zemlje. Svjetska banka će sprovesti institucionalne i funkcionalne analize u tri ključna sektora: zdravstvo, životna sredina i inovacije i preduzetništvo, odabrane zbog njihovog uticaja na pružanje javnih usluga, ekonomski rast i održivost. Projekat

će takođe podržati razvoj sveobuhvatne politike, regulatornog i institucionalnog okvira za upravljanje državnim preduzećima (SOE). Takođe, radiće se na jačanju tehnoloških i kadrovskih kapaciteta Poreske uprave. Značajan fokus biće na modernizaciji institucija i usvajanju digitalnih tehnologija radi poboljšanja pružanja usluga i pristupačnosti.

Doprinos Fondu za ubrzani razvoj, koji će implementirati UN u Crnoj Gori u iznosu od 2 miliona eura, potpisan je kao Sporazum o partnerstvu 12. decembra 2023. godine u trajanju od 36 mjeseci. Kako je sporazum u početnoj fazi implementacije, nije bilo značajnijih postignuća. Fond uključuje „Prozor EU“ za unapređenje Agende 2030 i procesa pristupanja EU, dopunjujući reforme UN u Crnoj Gori i implementaciju projekata preko organizacija UN koje učestvuju. Suštinu predstavlja činjenica da se oko dvije trećine SDG-a može postići kroz završetak procesa pridruživanja EU: na ovaj način reformski mehanizam EU pruža mogućnost da se brzo i fleksibilno odgovori na potrebe Vlade Crne Gore za sprovođenje reformi koje ubrzavaju napredak na dvostrukim agendama SDG-a i pristupanja EU. Ekspertiza UN-a biće mobilisana za analizu reformi u širokom spektru sektora, socio-ekonomskih aspekata pravedne tranzicije, uz podršku Nacionalnog savjeta za održivi razvoj, kroz različite modalitete.

Podrška Sekretarijatu Instrumenta EU za podršku reformama (EURF TA), je ugovor o uslugama koji sprovodi SUEZ konzorcijum, u iznosu od 1 milion eura, a potpisan je 23. juna 2023. godine u trajanju od 30 mjeseci. Implementacija ugovora je u toku, a cilj je da se podrži Sekretarijat EURF-a, unapređujući koordinaciju procesa evropskih integracija i reformi. Dodatno, žele se ojačati kapaciteti resornih ministarstava i drugih zainteresovanih strana, optimizujući sprovođenje reformi i korišćenje pomoći EU. Projekat je zvanično počeo u septembru 2023.

Instrument EU za podršku reformama – EBRD, koji implementira EBRD u iznosu od 2,5 miliona eura potpisan je u junu 2024, sa fokusom na povezivanje tržišta i zakonodavstva o obnovljivoj energiji, kao i u pogledu planova za restrukturiranje preduzeća u državnom vlasništvu.

Krajem 2024. godine, dogovoreno je da se neraspoređeni dio budžeta EURF-a, kojim će se direktno upravljati, kroz tvining grantove iskoristi za **podršku pregovaračkoj strukturi za efikasno finaliziranje pregovora o pristupanju EU i naknadno preuzimanje obaveza koje proističu iz članstva u EU.**

Nijedan od navedenih ugovora nije prepoznat kao rizičan.

S obzirom na značaj koji planirane aktivnosti imaju za navedene sektore i oblasti politika, koji su podržani kroz program IPA 2021, posebno u dijelu finansiranja obaveza koje proističu iz završnih mjerila relevantnih poglavlja, neophodno je da svi uključeni IPA akteri daju maksimalni doprinos pravovremenoj pripremi tenderske dokumentacije i ugovaranju opredijeljenih sredstava, te kreiranju svih preduslova, u cilju efikasnijeg i efektivnijeg korišćenja dostupnih EU sredstava.